

Mats Björn lever för hundarna

2010-05-18

Vad ska man säga? Älgarna har precis travat ner för slänten och bort igenom skogen. Som om de visste att de var fredade visade sig för första gången under hela jakten. Mats Björn bara ler.

På ena berget klingar ett ekande ståndskall och på det andra hörs ett gällare drevskall. I dalgången mitt emellan sitter Mats Björn och lyssnar. Han vet vad som krävs för att hundarna ska bli bra. De måste få jaga så mycket de klarar av. Detta har resulterat i att fyra nordiska jaktchampions nu finns på gården.

Septembermorgonen i norra Värmland är kylig. Det är den första egentliga höstmorgonen förklarar Mats Björn när vi står i köket och kokar kaffet som ska med till skogen.

– Hela förra veckan var det på tok för varmt. Långt över tio grader redan vid sextiden på morgonen. Det är inget bra jaktväder. Nu börjar det bli bättre, men det är konstigt för harjakten blir bara sämre och sämre de nästkommande fyra veckorna. Sedan vänder det och det blir kanondrev. Jag har funderat på varför det är så, men vet inte riktigt vad det beror på, säger han medan kaffebryggaren puttrar i bakgrunden.

Mats Björn bor idylliskt precis intill Hänsjön strax norr om Torsby.

Efter ett sök på närmare en kvart vänder Klövkampens Era tillbaka till Mats för att hälsa på, men bara för ett ögonblick. Sedan bär det av på nytt in i skogen.

Utpräglad hundkarl

Jaktmarkerna, det vill säga cirka 3 000 hektar skog, ligger bara ett stenkast från huset. Det är kuperad terräng, med blandad ung- och gammelskog med många hyggen i olika tillväxtstadier insprängda.

I snart 20 år har Mats haft jakthundar. I början av 90-talet stod det klart att hamiltonstövare och jämtar var Mats favoriter. Men det är faktiskt bara nu under de senaste fem åren som hundarna och löshundsjakten blivit livsviktig för Mats.

– Jag är gift med mina hundar och skogen. Nu under säsongen spen-derar jag sex dagar i veckan i skogen. Jag ser ju hur bra mina hundar mår när de får vara ute och jaga.

Vi kör upp till skogen med hamiltontiken Tilda och jämthunden Nelly (Klövkampens Era). Båda är rutinerade jakthundar på sju res-pek-tive fem år. Planen är att först släppa Tilda. När hon finner harslag låter vi henne jobba på det samtidigt som vi släpper Nelly längre upp i skogen.

En sann hundentusiast blickar ut över nejderna i sällskap av sina fyra trogna jaktkamrater.

Jaktlust krävs

Det är så här Mats jobbar med sina hundar. Han tar ut dem till skogen och släpper dem, så får de jobba bäst de vill. Enligt honom är det först när hunden får arbeta i lugn och ro som den får tid att utveckla sin potential. En hund som avbryter jakten för tidigt och vänder tillbaka till honom saknar den där extra jaktlusten som Mats anser viktigast.

- Jaktlusten är A och O. Finns det ingen jaktlust blir det sällan en bra jakthund, säger han.

Tilda släpps och börjar genast markera på traktorvägen. Där är det fuktigt av dagg, men bara någon meter in i skogen är det torrt. Tilda har koll på var Mats är och tar någon lov förbi honom och fortsätter sedan sitt slagarbete. Hon jobbar tyst och notoriskt, långsamt betar hon av kvadratmeter för kvadratmeter. När hon börjar röra sig upp-åt åsen bestämmer sig Mats för att det är dags att lämna henne en stund.

- Hon ger sig inte i första taget så vi kan komma tillbaka om ett par timmar och se hur det går.

Med hjälp av sin mobiltelefon kan Mats hela tiden både få gps-markeringar och dessutom ringa upp hunden för att höra om hon driver.

Det luktar älg! Klövkampens Era har fått vittring och näsan går i backen. Kon och kalven är inte långt borta.

Nelly ut på sök

Vinden är nordlig vilket passar Mats bra när Nelly ska släppas. Hon jobbar lugnt och svansar lite alldeles intill oss innan hon ger sig ut på den första sökturen. Vi rör oss längs en hyggeskant som Nelly rundar i jakt på spår eller vind från älg. Efter en kvart är hon tillbaka. Vi rör oss längre in på marken och Nelly för-sviner åter ut på en sökturn. Denna gång dröjer det inte länge förrän vi kan höra hennes intensiva stånd-skall.

Mats plockar fram matpacken och kaffetermosen och sätter sig till rätta. Det är ingen idé att försöka smyga sig in på ett stånd direkt.

- Efter ett par timmar brukar älgarna ha lugnat ner sig och då är det mycket enklare att komma intill, säger han.

För Mats är inte jakt med bössa viktigt. Det som däremot är viktigt och som han inte tummar en millimeter på, är att låta alla hundarna jaga ordentligt.

30-06:an är laddad och osäkrad. Älgarna står bara ett tjugotal meter bort, men de syns fortfarande inte. Jämthunds skall är intensivt och vi ser grenarna vaja i hyggeskanten.

Provar gränser

- Det finns en gräns för hur mycket en hund kan jaga innan den tar slut både psykiskt och fysiskt. Ligger man strax under den gränsen får hunden jobba som bäst och då får man också duktiga hundar.

Men allt hänger naturligtvis inte på antal dagar i skogen. Lika viktigt är hundens stamtavla. Mats har nog-grant studerat sina hundars stamtavla innan han köpt dem. Han har själv bara tikar. De är enligt honom mjukare och det är dessutom mer behändigt att ha hundar av samma kön när man har så många som Mats har.

Hemma går de lösa på tomten. Det finns inga staket. Han har visserligen hundgårdar som används, men en stor del av tiden när de inte är i skogen och jagar är de ändå lösa.

- En av de absolut viktigaste delarna i hundägarskapet är att få hunden att tycka att du är bäst. Du ska vara bättre än allt annat. Det strävar jag efter. Det tror jag också är anledningen till att de inte sticker i väg till skogen bara för att jag släpper ut dem. De vet när det är dags för jakt.

Älgflugorna är ett stort gissel

Ko och kalv

Nellys skall har tystnat för att åter sätta i gång någon kilometer längre bort.

Mats börjar ansmygningen. Han brukar ha filmkamera med sig, men i dag hänger studsaren på axeln. Vi kommer fram till ett litet hygge och hunden står med älgen bara ett hundra tal meter nedanför hygget innanför skogsbrynet. Mats kryper ljudlöst ut till en liten avsats och vi skymtar två älg-kroppar mellan grenarna. Det är ko och kalv men något läge för skott infinner sig inte. Älgarna rör sig efter ett tag lite längre in i skogen och vi avancerar. Nelly syns mellan stammarna i den gallrade ungskogen. Det är näst intill omöjligt att se djuren och att få rent skottfält går inte. Mats lyckas komma så nära som 15 meter innan älgarna blir oroliga och drar i väg. Det är bara att invänta nästa anhalt på ståndet.

Det bär undan långt, men efter sex kilometer saktar älgarna åter in. Vi följer efter.

– Här kan man se den praktiska nyttan av att ha hundar som inte ger sig när älgar drar i väg, säger Mats.

Tar kontakt

En i princip oforcerbar vägg av ung-skog och torra grenar möter oss när vi närmar oss ståndet men vi lyckas ändå smyga fram och kon exponerar sig i liten lucka mellan grenarna. Mats höjer inte bössan, för det är bara kalven som är lovlig. Vi kan bara njuta av ståndskallet. Nelly tar emellanåt en tur fram till husse in-nan hon vänder tillbaka till älgarna, som efter en halvtimme åter får nog av att stå still och travar i väg.

– Det är detta som är livet. När jag vet att hunden är lycklig blir jag lycklig, säger Mats medan leendet breder ut sig. Vi tar oss tillbaka till bilen. Tilda har väckt på haren i åtta timmar utan resultat, nu är hon färdig och kommer längsmed vägen.

När ståndskallet stannar för sista gången får vi slutligen en ordentlig skymt av kon när hon kommer smygande i gammelskogen. Hon rör sig sakta och observerar skytten som har bössan på ryggen och bara njuter av gångståndet.

Svett och älgflugor

Vi står på Hänsjöns sida marken. Här börjar älgjakten först i oktober, så när Mats ser Nelly komma med älgarna på pejlen skrattar han bara. Som på beställning väljer kon och kalven att stanna i gammel-sko-gen på gränsen mot ett tätt skogs-parti. Kon går sakta upp mot oss. Hon inspekterar de som förföljt henne och kalven hela dagen och viker sedan av ner i slänten, över en bäck och bort igenom skogen med kalven på släp. Nelly kommer bara några minuter efter att älgarna har försvunnit. Som på beställning dyker hon upp vid bilen samtidigt som oss.

Svettig och med älgflugor krypande innanför skjortan kan Mats konkludera att dagen blivit som han velat, nästan i alla fall.

– Det viktigaste är inte skottet. Det är antalet timmar i skogen. Det är det som skapar duktiga hundar.

Mats nordiska
jaktchampions:

Jämthund
Klövkampens Era (S16609/2004)
Hänsjöns Azzie (S17419/2006)

Hamiltonstövare
Skånemarkens Tilda (S35547/2002)
Hänsjöns Bizzie (S48251/2006)
Text och foto: Per Jonsson